

PERTEV BORATAV

Paris

25.4.1967

Aziz Kardeşim Tayyipciğim;

Resminle birlikte gönderdiğin mektuba (kaç aylık, hatırlatıp ayıbımı daha çok meydana vurma yapma daha iyi) cevap vermeye bir türlü elimiz değmeden bugüne gelmişiz. Arada Hayrünnisa memlekete gittiği için onun kâtipliğinden de mahrum kaldım, işbana düştü. Dostlarla konuşmak kadar tatlı şey yoktur dünyada, baş başa, göz göze gelip, mektup da bir türlü konuşmaktır. Ama galiba yazmak ayrı bir kabiliyet işi; ben bu hususta çok kâbiliyetsizim. İş mektup olunca -hele bir tanıdık benden bir iş beklediği zaman- geciktirmem ama, sohbet, hasbihal olunca, eşref saati bulmak bir mesele oluyor.

Dediğim gibi Hayrünnisa şimdi şimdi memlekette, güzelim yurdumuzun güneşinde kemiklerini ısıtmakta ve mavi gökleri, denizleri seyretmekte. Yavrularımızın cıvıltıları arasında mesut dakikalar geçirmektedir. Şu anda İzmir'de olacak. Martın son günlerinde (galiba 28 Martta) İzmir'e vardı orada on gün kadar kalıp, yine bir hafta on gün kalmak üzere İstanbul'a, oradaki yakınlarımızı ve dostlarımızı görmeye gitti. Niyeti herkesi görecek kadar bir zaman kalmaktı. Ama bir tanıdıkla Edremit, Çanakkale taraflarına doğru yola çıkmak fırsatı zuhur ediyormuş; arabası olan dostumuz, hemen hareket zorunda olduğu için, Hayrünnisa da bu fırsatı kaçırmayıp ona katılmış. Kardeşlerimden ve annemden başka kimseleri görmeye vakit olmadan İstanbul'dan ayrılmış oluyor. Ama tatilden önce sanırım tekrar İstanbul'a dönecek. Eğer daha evvel dönmesi mümkün olmazsa, beni karşılamaya gelecek.

Ben de, o zamandan beri niyetlendiğim gibi, nihayet bir yurt gezisi için kararımı kesinleştirdim. C.N.R.S. de bu husustaki müracaatımı müspet cevap verdi. Yani yol masrafları külfetinden beni kurtardı. Kısmet olursa Haziran sonlarında orada olacağım. Dostları, nihayet iki ay sonra görmenin heyecanını şimdiden duyuyorum. Hayrünnisa benden önce, imkân bulduğu ölçüde, benim için derlemeler yapacak. Sonra birlikte devam edeceğiz. Benim seyahatim bir buçuk ay sürecektir. İstanbul'da uzun zaman kalamayacağım. Program oldukça yüklü. Ama dostlarla kucaklaşmaya vaktimiz olacak elbette. Umarım ki sen de Haziran sonlarında, Temmuz başında İstanbul'da olursun.

Aziz kardeşim, bu mektubumla sana bir de ilmî-akademik bir meseleden bahsetmek istiyorum: Paris'teki Ecole de Hautes Etude'un VI.ıncı seksiyonunda, Osmanlı Arşivlerindeki tarihi vesikaları (hususiyile, bugünkü Sovyetler Birliği içindeki Türk ve Müslüman milletleri ilgilendirenleri) derleyip tasnif etme ve değerlendirme maksadıyla "İlmî Araştırma Kolu" (Groupe de Zechenches Scientifiques) kurma teşebbüsüne girişilmiş bulunuluyor. Bu araştırma kolu aynı zamanda C.N.R.S. (= Centre Nitonal de la Rechenche Scientifique)'in geniş programlı bir teşkilatına bağlı olacaktır. Araştırma kolunun yürütücüleri arasında, Ecol de Hauts Etuds'un aynı altıncı seksiyonuna bağlı Centre de Yocumentahion'un başında bulunan Alexandere Bennigsen ile C.N.R.S'den ben bulunacağız. (Ben zaten birkaç seneden beri, bildiğin gibi, Centre de Documentation'un vesikaları tahlil ve tercüme işlerine yardım etmekteyim). Bennigsen benden, Türk üniversitelerini içinde bu programlı çalışmalara katılabilecek bir bilgin tavsiye etmemi istedi. Ben, böyle bir iş için ehil olarak seni görüyorum. Programın süratli bir tempo ile azami verimle yürütülebilmesi için, senin ve ileride uygun görürsen seçeceğin yardımcı Türk elemanların, buradaki meslektaşlarla sıkı ve düzenli bir işbirliği yapmanız çok hayırlı olacaktır.

Anladığıma göre bu tasarı gerçekleşirse geçici bir süre (mesela bir sömestir ve bir ders yılı) için, iş birliğini kabul eden Türk meslektaş, Paris'te genç elemanları yetiştirmek üzere buraya davet etmeyi, Fransız ve Türk öğrencilere aynı amaçla, burslar sağlamayı da düşünüyorlar. Prensip olarak böyle bir işbirliği teklifini kabul ettiğini bana bildirirsen, Bennigsen, programın

uygulanması ile ilgili daha etraflı ve elle tutulur bilgileri sana ulaştıracaktır. Bu hususta gecikmeden cevabını bekliyorum.

Ben hamt olsun iyiyim. Yalnızlıktan başka bir şikâyetim yok. Hayrünnisa'nın yokluğu kendini çok hissettiriyor. Bizim Murat oğlumuz da bu sene Onsry'deki Fen Fakóltesi'nde doktora doktora öncesi çalışmalara başladı; Orası buraya çok uzak olduğundan oradaki üniversite sitesinde bir oda tuttu. Hafta sonlarında iki gün bana arkadaşlık edebiliyor; o günlerde pek fazla konuşamıyoruz. Çođu zaman odasına kapanıp çalışıyor; programı yüklü, bir senelik bir çalışma devresinin imtihanlarını Haziran başlarında verecek. Ama nede olsa, iki gün benim için bayram günü gibi oluyor. Yorulduđumuz zamanlar birlikte sinevizyon seyrediyoruz, yahut sinemaya gidiyoruz. Evet hep yalnız kalmak sinirleri, maneviyatı bozacak bir şey; bu yüzden öğleye kadar çalışıyorum evde. Öğle yemeklerimi C.N.R.S'nin Kartabelatet'deki kantininde yiyorum; öğleden sonraları da enstitüde çalışıyorum, yahut da eşten dosttan kimselere uğruyorum. Böylece günler geçip gidiyor.

Haydi şimdilik bu kadarla keseyim aziz kardeşim. Leman Hanım'a hürmetler sunarım, yavruların gözlerinden öperim. Seni de hürmetle kucaklar gözlerinden öperim. Eşe dosta, arayıp soranlara selamlar, sevgiler.

Yakında görüşmenin sevinciyle hoşça kal Tayyipciğim.

Özalp'ten geçende mektup aldım. Hayatlarından memnun görünüyorlar, ne ala... Yazarsan hepsine selamlarımı sevgilerimi ulaştır. Ben yazamadım bir daha. Kusuruma bakmasın. Mundy Oradaymış. Kendisine de bir kart göndermiş, bir şeyler sormuşum. Cevap vermedi. Özalp'e bir hatırlatsan, iyi olur.

Hasta falan oldu. Yahut oradan ayrıldı mı? Diye endişe ettim.

Pertev Boratav